Elektronikus Információszolgáltatás Nemzeti Program

Résztvevők a határon túli tagintézmények számára rendezett EISZ információs napon 2022. június 9-én

Az Elektronikus Információszolgáltatás (EISZ), amely kutatóintézetek, felsőoktatási intézmények és egyéb érdekelt intézmények számára nyújt hozzáférést tudományos elektronikus tartalmakhoz, 1999-ben kezdődött az Oktatási Minisztérium koordinálásával. Ez az országos kiterjedésű program – kormányhatározat alapján – 2012-ben a Magyar Tudományos Akadémia irányítása alá került, innentől fogva az MTA Könyvtár és Információs Központ gondoskodik a tartalomszolgáltatásról az előfizetői kör tagjai számára nemzeti licensz vásárlásával. A Könyvtárban a program működtetésére külön szervezeti egység jött létre, az EISZ Titkárság.

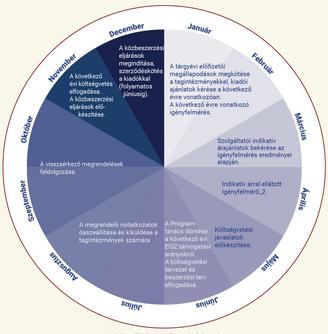
Az EISZ Titkárság munkatársai (Nagy-Bozsolyné Keresztes Júlia, Belső-Stefán Eszter, Dániel Ágnes, Németi Angéla) az ELTE Könyvtári napján 2021-ben

Az EISZ Titkárság elsődleges feladata a tudományos adatbázisok beszerzése közbeszerzési eljárások lefolytatásával, és a szolgáltatások folyamatos biztosítása. Ehhez szükséges a kiadókkal való kapcsolattartás, az előfizető intézmények igényeinek összegyűjtése, rendszerezése, ami aztán alapját képezi az előfizetési ártárgyalásoknak, amelyekért szintén az EISZ Titkárság felelős. A másik fontos feladatcsoport a tagintézményekkel való kapcsolattartás, az együttműködés alapjait lefektető keretszerződések és az éves előfizetési megállapodások szövegezése, előkészítése. A Könyvtár 2025-ben 128 intézménnyel kötött egyéves előfizetői szerződést, ezen kívül 36 határon túli intézménynek biztosított magyar nyelvű tudományos tartalmakhoz való hozzáférést. Úgy alakították ki a feladatok éves ütemezését, hogy ezzel a kiadók, a szolgáltatók és a felhasználók tájékozódását egyaránt segíteni tudják.

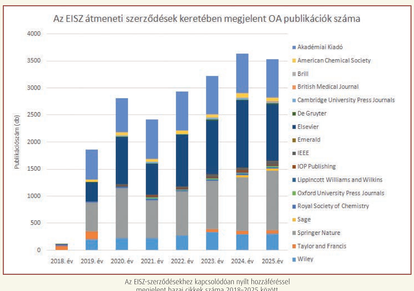
Monok István főigazgató 2017-ben megnyitja a *Focus on Open Science* konferenciát

Az EISZ Titkárság munkáját a 22 főből álló Programtanács támogatja, amely döntéselőkészítő testület, egyúttal a tagintézmények érdekképviseleti fóruma is. A testület elnöke az MTA Könyvtár és Információs Központ főigazgatója. A program finanszírozása három forrásból tevődik össze: költségvetési támogatásból, amelyet a Könyvtár a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatalon keresztül éves elszámolású pályázati támogatásként kap meg (ennek összege 2025-ben 1,95 milliárd forintot tett ki), az MTA támogatásából (ennek összege 2025-ben egy milliárd forint volt), valamint az előfizetői díjakból, amelyeket a tagintézmények rendeléseik alapján fizetik meg.

Az EISZ működési rendje az év folyamán

Az EISZ Titkárság alakította ki a COMPASS lelőhelyadatbázis működését, amelyben a használók ingyenesen tájékozódhattak a hazai intézményekben elérhető tudományos tartalmakról. Ennek továbbfejlesztése a COMPASS+, amely intézményi szinten támogatja a kollekciómenedzsmentet, és többszempontú kimutatások elkészítését teszi lehetővé az adatbázisban lévő adatok alapján.

Az EISZ-szerződésekhez kapcsolódóan nyílt hozzáféréssel megjelent hazai cikkek száma 2018-2025 között

Az EISZ stratégiájában kiemelt szerepet kap az úgynevezett Read and Publish szerződések kötése. 2018-ban írták alá az első nyílt hozzáférésű (Open Access) publikációt biztosító szerződést az EISZ Taylor & Francis konzorciumában résztvevő oktatók és kutatók érdekében. Azóta folyamatosan bővülnek a hazai nyílt hozzáférésű cikkek az EISZ szerződéseinek köszönhetően. 2025-ben 17 szolgáltatóval kötött ilyen típusú szerződést az MTA KIK, ami 3544 nyílt hozzáférésű tudományos folyóiratcikk megjelenését biztosította.

200 MTA 1826 K